

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.
 Za oznanila plačuje se od četiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska.
 Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.
 Upravništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Kmet in žid na Ruskem.

—n. Dostikrat so zdihovali naši kmetje, ko so morali grofom in baronom tlako delati in desetino dajati. Ali še veliko huje se je godilo kmetom na Ruskem. Ruski mužiki nijso bili tlačanje nego „krepotnije ljudi“ (leibeigene) in pomeščik (gračak) je smel ž njimi ongaviti, kakor se mu je ljubilo, saj so bili njegova last. Ako so mu bile všeč kmetske žene in dekleta, ako je neusmiljeno vihtil svoj knut, so morali kmetje hoté ali nehoté trpeti. Bil je sicer „barskij sud“ (grajsko sodišče); ali kdo naj bi bil šel gračaka tožit gračaku samemu. Zarad tega brezpravnega ali bolje protipravnega položaja nastal je pregovor: Bog je visoko, a car daleko.

Kolikorkrat smo čitali Gogoljeve „Mrtvija duši“, vselej smo vzduhnili: je li mogoče, da je bilo v Evropi še v sedanjem veku tako suženjstvo! Vsi rodoljubi so v svojih pesnih in spisih prikrito in po okolišinah tudi odkrito izraževali željo, da bi se Ruska skoraj iznebila tega aramotilnega jarma, da bi mogla napredovati jednakomerno z drugimi svobodnimi narodi.

Spolnila se je želja. L. 1863 odpravi Aleksander II. krepostno pravo in kmetom nij imel pomeščik več ukazovati. Kako veselje je zavladalo! Ker je car osvobodil milijone kmetov, dobil je ime: car osvoboditelj. Splošno se je pričakoval največji napredok. Mladeniško navdušenje je kipelo v prsih mož in starcev. Še nekaj let pozneje je pisal Orest Fedorovič Müller: „O Homjakovem in o Konstantinu Aksakovem moremo reči po primeri svetopisemskej: umrla sta pri vratih obljudljene dežele, ne učakavši videti na lastne oči ono, po čemer sta tako goreče hrepenela: v veke blagoslovjeno snetje sramotnega suženjskega jarma z ruske zemlje“. Vsi so bili jednega duha in ako se je v tej harmoniji slišal kedaj kak neubran glas, bil je gotovo pomeščik in ta je bil se ve da Cicero pro domo sua.

Prestavimo se v sedanji čas. Navdušenje se je poleglo in Rusije motrijo z realističnim očesom svoj napredok. Zanimljivo je tudi za nas, njih brate zvesti, koliko se je Ruska povzdignila po reformi v dvajsetih letih.

Obrtnost je jako napredovala. To nam kaže letošnja moskovska razstava, o katerej prinaša „Narod“ zelo laskavo poročilo, posneto, kakor sam pravi, po nemških listih. Bodi nam dovoljeno to poročilo nekoliko popraviti.*) V njem vidimo skoraj polovico nemških, recte judovskih imen fabrikantov in tudi nekatera ruska imena, katerih lastniki so Abrahamski potomci. Zategadelj se nemški, recte židovski listi tako povalno izražajo o moskovskej razstavi in se ne morejo nikakor načuditi, kako so mogli židje rusko veliko industrijo tako zelo nase potegniti. Ruski listi, to je taki, ki nijso v židovskih rokah, so sicer o njej prijazno pisali, ali nikakor ne tako povalno, kakor nemški. To raznomenjenje se najbolj razvidi iz primere mej letošnjo moskovsko razstavo in ono l. 1867. Tačas so pisali ruski listi v ditirambih, židovski pa z žolčem; sedaj so se pa uloge nekoliko spremenile: židovski listi pišo navdušeno, ruski listi pa rezervirano; nekateri so skoraj molčali o njej, kakor „Indipedente“ o tražaškej.

Najžalostnejše je pa, da kmetijstvo propada, odkar so kmetje osvobojeni. „Birževija Vědomosti“ priobčujejo odziv jednega izmej senatorjev, ki so pregledovali notranje gubernije. Ta odziv se glasi: „Blagostanje kmetskega stanu v ogledanih gubernijah, vzeto v celokupnosti, se nij povzdignilo, ampak ponižalo v primeri z dobo do reforme in se še nadaljuje poniževati se, ne glede na provedenje železnic, ki večajo zemljiščno dohodnost in ne glede na padanje papirnatega rublja v ceni, ki znatno pomajnuje kmetom odkupnino. Vedno večje ubožanje.

*) Glede teh popravkov nij smo z gosp. pisateljem vseskozi jednacih mislij.

Ured.

„Potolaži se, revica; Bog je z njo; on skrbi za njo!“

„In ti jo blagosloviš, saj ti je vnukinja! Kadar dospeš tja gori, storji za njo, cesar jaz storiti ne morem. Čuvaj nje srce; k sebi jo pokliči, ako mora biti!“ in glasno je zajokala.

„Mirna bodi, Lodojska! Oče tvoj ne pozabi tvoje Natalije.“

„Oče dragi, ali pa bodeš tudi — odpusti, da o tem govorim — bodeš pa tudi prosil za njega?“

„Da, po vzgledu večnega učenika! A ne govorji o njem, vsaj sedaj ne, ko najbridkeje obžalujem, da ima on pravice do tebe! Oh, kako mirno bi umrl, ko bi tudi tebe mogel dobremu Pavlu izročiti za vselej!“

Vera priskače v sobo. „Kaj se je zgodilo, da Lodojska joče? Ali je očetu slabeje?“

„Govorila sva o bodočnosti, otrok!“

„Bodočnost! — Oj papa, rajši greva s teboj! Vzemi naji s seboj! Videli bova najino mamo in pobabili hudobni svet razen — —“

„Razen koga?“

„Razen Poljske, male Natalije, gospod Pavla in našega Mihála!“

vanje se nam jasno predstavlja. V kaščah spravljenega žita imajo manj, baš tako tudi živine, posebno delavne, poslopja upadajo, zemljišče se z roparskim obdelovanjem izmolžuje in gozdi se izsekavajo. Dolg se množi in veliko bi se jih rado izselilo, ko bi imeli le potrebna sredstva. Število ubožev se je skoro v vsakem selu pomnožilo v ogromnej razmeri in z neverjetno bistrostjo prehajajo premožne kmetiske družine v malo premožne in potem v ubožane, to je take družine, ki nijmajo nezadostne žitne zaloge, ne potrebne delavne živine, a dolga čez glavo“.

(Konec prih.)

Gjuro Daničić.

(Konec.)

Baveč se s toliko književnimi starinami, pripelj se je Daničić misli, sestaviti slovnik srbskih književnih starin, kateri je bil l. 1863—1864 dovršen in izdan na stroške kneginje Julije. V ta slovnik nabral je vse do sedaj znane spomenike in dogotovil tako izvrstno delo, kakeršnega nijma nobena slovanska literatura.

L. 1858. izdal je svojo krasno prestavo Majkovičeve „Istorijske srbske naroda“, potem začel je prevajati posamečne dele sv. pisma, naposled leta 1868. pa celo sv. pismo (s cirilico in z latinico), sv. pismo starega zakona od Daničića, novo od Vuka. Opomniti je še Daničićevega prevoda (l. 1854.) iz ruščine A. J. Muravijeva: „Pisma o službi božjoj u pravoslavnoj cerkvi“ (tretja izdaja v Belegradu l. 1867). Ta pisma doživelja so v Rusiji nad 10 izdaj, zadnja v 40.000 iztisih.

L. 1865. ostavil je Daničić stolico na vsečilišči zaradi nastalega razpora mej ministrom prosvete in učiteljskim zborom in prevzel službo tajnika v ministerstvu. A ta služba nij bila zanj, zato vzprije je prav rad poziv vladike Strossmayera in svojih zagrebških častilcev ter se preselil v Zagreb, kjer je skoraj bil izvoljen članom akademije in l. 1867. tajnikom.

LISTEK.

Natalija.

(Poslovenila Janja Miklavčič.)

VII.

(Dalje.)

„Tedaj je vse dobro, hvala Bogu! Jaz pa bom šla po svetu.“

„Kam?“

„Skusila budem uporabiti vednosti svoje kot odgojevalka ali družbenica.“

„Ako pa on zopet katerikrat pride nadlegovat te, — boš li močna Lodojska?“

„Oče ljubljeni! moli za me, kadar si pri Bogu!“ —

Ginjen jo objame oče in svitle srage polijo se po krasnih njenih laseh.

„Srčnost, dete moje, srčnost! Hud je boj, težak pot v temno bodočnost — a venec prekrasen te čaka, ako vztrajaš!“

„Oh oče, moja Natalija, — ubogi otrok!“

„Dajte mi sedaj biti nekoliko samemu,“ de grof, „rad bi se spravljal z Bogom. Kdo ve, kako kmalu se moram preseliti v večnost?“

VIII.

Prihodnje jutro klečali so zopet poleg nalonjača, v katerem je stari grof pričakoval smrti: Lujiza, Vera in stari Mihál, katerega onemogle prsi so teško sopele v bolestni misli nad drago izgubo; debele solze se mu vlijajo po zarujavačem lici v gosto brado in vender tolazi Vero, ki je strastno prosila: „Oh oče, dragi oče, ne zapusti naju samih; ti boš v nebesih, medve pa nikogar nijmava na svetu!“

Lujiza bila je tiba. Ustopila se je za očeta, ter z jedno roko podpirala čestito glavo, z drugo pa je držala knjigo in odgovarjala v latinskom jeziku duhovniku, ki je po cerkvenem obredu opravil zadnje molitve umirajočega.

Grof je z vidnim trudem sledil molitvam; včasih nagnila se mu je glava, a zopet je posvetil nov žarek življenja v ugasnenih očeh in pogledaval je k durim, kakor bi koga pričakoval.

Po končani molitvi zbral je še jedenkrat vse moči. Duhovniku poda roko ter se mu zahvali za

V Zagrebu imel je Daničić, ki se je doslej pečal izključljivo le s srbskimi spomeniki, priliko seznanjati se tudi s hrvatskimi, razširilo se mu je jekovno obzorje in postal je največi poznavatelj srbsko-hrvatskega jezika. Za svojega bivanja v Zagrebu priobčil je v „Književniku“ dva stara spomenika: „Tipik sv. Save za Orahovicu“ in „Žitie sv. Gjurgja Kratovca“; nadalje naslednje razprave: „Akcenti u glagolu“, „Akcenti u adjektiva“, „Gramatika Gj. Križanića“, „Prilog za istoriju akcentuacije hrvatske i srbske“ in mnogo znamenite starine, n. pr. „Zapise iz nekoliko rukopisa“, „Knjigu Konstantina filosofa o pravopisu“, „Rukopis Vladislava gramatika“, „Žitie sv. Cirila i sv. Ilariona moglenskoga“, „Bugarski rukopis od godine 1277“, „Indijske priče Stefanit i Innlat“, „Priča o muci bl. Grozdija“, „Hvalov rukopis“, „Tri stare priče“, „Proročstvo despota Stefana Lazarevića“, „Apokalipsa iz Hvalova rukopisa“, „Tondal“, „Dva apokrifna evangelijska“, „Poslanice sv. Save i patrijara Teofila despotu Stepanu“. Vsako teh del je nov dokaz njegove epohalne vednosti in delavnosti.

Leta 1873 zapustil je vsled poziva srbske vlade Zagreb ter prevzel stolico slovanske filologije v Belegradu, kjer je izdal dva dela: „Istorija oblika“ in „Osnove srbskoga ili hrvatskoga jezika, katera nijmata para v nobenem slovanskem slovstvu. A v Belegradu nij ostal dolgo. Na prošnjo vladike Strossmajera, pokrovitelja jugoslovenske akademije, podeljen mu je bil odpust, da ureduje veliki akademični slovar, katerega poprijel se je z le njemu lastno energijo. Žal, da mu nij bilo dano dovršiti to velikansko delo, da mu je, ko je jedva izšel tretji vezek, neusmiljena smrt prestrigla nit njegovega izredno plodovitega življenja. Glede plodovitosti in delavnosti pokojni Daničić nij imel vrstnika in umrl je, kakor piše „Pozor“, tako rekoč s pensem v roci. Še zadnje dni pripravljal in pritejal je tvarino za veliki slovar, akoravno je šlo uže težavno, in je sam tožil, da za „zvezek“, s katerim je bil poprej v treh dneh gotov, sedaj potrebuje po osem dñij. Smrt bila mu je lahka, ugasnil je v besede pravem pomenu in se združil s svojim učiteljem Vukom in pobratimom Brankom. Njegova smrt je za sedaj nenadomestljiva, ker je toliko globoke učnosti in jeklene energije redkokedaj združene v jednej osobi, zato bode Daničić ostal na veke svitla zvezda na duševnem obzorji Jugoslovanov, katere jasni svit bode navduševal njegove epigone k jednakemu naporu, k jednakoj delavnosti. Bog daj, da tudi k vsaj razmerno jednakim uspehom!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. novembra.

O delovanju prihodnjega državnega zborna poroča dopisnik „Czasov“, da bode finančni minister takoj v prvej seji predložil budget in zahteval priznanje trimesečnemu budgetu. Ob enem predložil se bo načrt o podpori preplavljenih dežel.

tolažila svete vere. Potem se obrne k Mihálu: „Kaj ne, da nijsi mislil takrat, ko si mi rešil življenje, da pojdem pred teboj in da boš ti meni . . . prosim te, ne jokaj! — Stopite bliže otroci, več vas ne vidim, tema se mi dela pred očmi! Lodojska!“

„Kaj želite, oče! Tu sem!“

„Stopite bliže! Ali ste poklicali Pavla?“

„Da, vsak hip mora biti tu!“

„Da bi le prepozno ne bilo! Bog vas blagoslov, otroci moji! Božji blagoslov nad vami naj bode na vse veke! Ne zábite svoje domovine, kjer koli ste; ah, znabiti je ne vidita nikdar več! In sedaj, ko je končan boj, končan težki pot od kolovke do groba, spoznam stoprav ono svetlo zvezdo, ki vas je vodila. Lodojska, uboga revica, križ je težak, a ostani močna in Bog obrne vse na bolje! — Pomisli pa tudi ti, ljuba Vera, koliko rojaki tvoji trpe za svojo vero, torej vzgleduj se na sestri. Ostanita združeni v veri, v ljubezni in potem sneedemo se zopet tam gori.“

Utrjen se nagnе na postelj; močan duh premagal je šibko telo — a le za trenutek — bela žena smrt čakala je svoje žrtve.

Opravila budgetnega komisijona se bodo hitreje vršila kakor doslej. Obrtna postava prišla bo po Božiču v pretres. Predlog glede gališke zemljije odveze predala bo vlada v obravnavo, ko bo izrekel poljski klub o njej svoje mnenje ter bode poslednjemu prepustila, da se o tej stvari prej sporazume z drugimi klubovi večine. Za tem bodo sledile predloge o šolski postavi in o dohodninjskem davku. Vlada se nadeja, da se bodo vste predloge rešile še pred Veliko Nočjo.

„Wiener Zeitung“ razglašuje izpeljavno naredbo trgovskega ministra glede postave o poštih branilnicah in naredbo finančnega ministra, zadevajočo 18½ odstotno naklado, ako se pri plačevanju carine meseca decembra upotrebljuje srebro.

O zadnjem volilnem shodu v dunajskem notranjem mestu piše „W. Allg. Ztg.“: „Na svojem lastnem poprišči, na skrbno poiskanih in pripravljenih tleh je ustavoverna stranka danes — ne da bi dejal, zgubila bitko, to se lehko prigodi vsej stranki — ampak pete je nabrusila, predno se je slišal prvi strel. Nij si upala pričeti boja, kateri je sama izvrala. Prigodilo se je nekaj, čemur nijmajo jednacega anala avstrijskega parlamentarizma, kar se prav zares še nikdar nij zgodilo: poslanci notranjega mesta bezali so danes pred prebivalci Dunaja“.

Prihodnjo nedeljo napravijo zaupni možje česke stranke v Moravskej shod, na katerem se bodo v prve vrsti govorilo o splošnem političnem stanju in v drugej vrsti o stanji česke stranke v Moravskoj. O prvi točki govoril dr. Šrom. Tudi se bo predložil zboru načrt, kako naj bi se po vzgledu Mladočehov pemskih osnova organizacija moravske česke stranke. Napotek temu shodu je baje prememba obične politične situacije vsled izstopa Lienbacherja in tovrišev iz desnice.

Protizidovski klub hočeo v Pešti ustavoviti poslanci skrajne levice ogrskega državnega zabora Szalay, Onody, Verhovay in znani antisemit Istočny. Pravila so uže predali namestništvu v potrjenje; klub se bo imenoval „Hazafikör“ (klub patrijotov).

Vnanje države.

V jednem zadnjih naših listov priobčena priznja odličnih Albancev, da naj bi avstrijska vojska zasela njihovo deželo, je avstrijska vlada prečla in generalni konsul v Skadru nagovoril je vodje albanske lige, da naj ne napravljajo sitnosti turškej vlasti. Na slednje zahtevo nij hotel generalni konsul imenovati teh vodij. — Sovražnosti mej Črnogorci in Albanci se vedno množe; prišlo je uža do marsikake praske. Črnogorci se oborožujejo in pripravljajo na boj.

Prihodnji srbski skupščini predložil se bo najprvo proračun, ki ne kaže nobenega primanjkljaja. V kratkem se bodo ustanovila poslanstva srbska v Rimu, Londonu in Atenah ter glavni konsulat v Budimpešti. Sekcijski šef finančnega ministerstva Petrović in carinski ravnatelj Stojanović odpotovala sta v Berlin, da skleneta ondi nemško-srbsko trgovinsko pogodbo. — Nasprotno navedenu dopisu „N. Fr. Presse“ se zatrjuje, da nij carigradski patriarh Joachim samo pripoznal belgrajskega metropolitanskega upravitelja Mojsija, mu poslal svoj blagoslov ter izjavil, da je odstavljenje metropolita Mihajla postavno ter naključje božje, temveč da je tudi poslednjega nagovoril, da naj se uda božjim naredbam.

Vrata se odpró in Pavl ustopi. „Prijatelj dragi, zadnji moj,“ nagovori ga umirajoči, „tebi sedaj izročam Vero in tudi Mihála! Oh, uboga Lujiza!“

„Vedno jej bom varuh in pokrovitelj, ako mi dovoli.“

„In drugo boš pozabil? Bog ti plati!“ —

Zopet omahne in smrtni boj se prične. Zmedene besede šepetali sta bledi ustni, bržkone iz spominov preteklih dñij: Varšava! — Kazimir! — Gastrovo! —

Pri teh besedah se Lujiza, molčeča od britkosti, kakor iz trdnega spanja probudi:

„Oče, dobri oče, oh, odpusti mu!“ in potok solz jej polje krasno lice, ko jej srce poka greinke bolesti.

Umirajoči pa sladko smeje se prime nje roko in zadnje besede iz njegovih ust so bile: „Zvesti Rimu, srčnost, otroci srčnost!“

Sedé je izdihnil blago dušo. Lujiza, onemogla od bolesti, zgrudi se na tla, a Vera strastno zaplače ter pada čez mrtvega očeta, mej tem, ko je Mihál z upogneno glavo ronil molčeče žalosti grenke solze.

(Dalje prih.)

Revolucionarci v Italiji napravili so zopet nekaj jako zlobnega, kar bi bilo lahko imelo hude nasledke; k sreči se nij prigodila nezgoda. Iz Pise poroča namreč „Gazetta d’ Italia“, da je ondi 15. t. m. policija našla in zaplenila rudečo zastavo z napisom: „Smrt kralju! Živila socijalna revolucija!“ Ta zastava obešena je bila na sprednji strani poslopja, v katerem ima provincialni deželní zbor svoje seje. Ko so na dvoru policije zastavo položili, razstrelila se je dynamitna patrona, ki je bila skrita v zastavini palici; poškodovala pa nij nobenega.

Prestolonaslednik angleški, Wales-ki princ imel je, ko je bil zadnjič v Parizu, razgovor s francoskim presidentom Grévyjem. Šlo se je tedaj za razna nesporazumljena vprašanja. Angleški princ zapustil je prav vesel Elysée-jko palačo, zatrjevaje, da se dobri odnosa mej Anglijo in Francijo ne bodo dali rušiti z egiptsko kontrolsko zadevo. O Grévy-ji se je princ tako-le izrazil: „Našel sem v njem precej redki eksemplar človeštva: politika, ki je skozi in skozi pošten mož.“

Dopisi.

Iz Ribnice 20. novembra. [Izv. dop.] Už zopet, — ako se ribniški dopisi tako imenovati smejo — dopis iz Ribnice. Pa kolikor premore „Slovenski Narod“ dopisov iz Ribnice, — razun par opisanj raznih slavnostij — nij niti jednega, kateri bi koga oveseliti mogel. Kakor vsi prejšnji dopisniki se budem tudi jaz pri svojim dopisu tega načela držela.

Kakor je znano vsacemu, ki se količaj za živinorejo zanima, da se iz našega kraja mnogo pitane živine proda, znano bo tudi vsacemu, kedor se peča s kupčijo s prašiči, da se v našem kraju najlepši prašiči dobe.

Vsak pesestnik, vsak kajžar, da celo tisti, ki si mora v tujih hišah stanovanja iskati, trudi se, da si kupi po mogočnosti prašičev, da potem v jeseni, ko je poproda, nekoliko ložje plača davek ali pa najemnino.

Ali to drago upanje se je pri nas letos, ko je nova postava o ikrah stopila v moč, spremenilo v velik strah, ker se vsaki ikrasti prašič popolnem uniči, namreč: meso polje se s petrolejem in zkopljje, mast se mora pa sevreti.

Z novim tem zakonom pa nij zadet samo tisti kmet, ki si vendar malo iz zadrege pomagati more, ampak tudi največji revež, kateri se s tem, ako ima nesrečo, popolnem k nič spravi. Da je to gola resnica, naj navedem tu stvar, katera se je pri nas v kratkem pripetila. Neki revež pri nas, kateri ima samo kajžo in mora njive, ako se hoče preživeti, jemati v najem, kupi si letos prašiča na upanje, meneč izrediti ga in potem z denarjem, katerega bi za rejenega prejel, plačati dolg; kar mu bode pa denarja ostalo, s tem plačal bi najemnino od njiv. Ali nesreča je hotela, da je bil prašič ikrast in lastnik ga dobi nazaj. Pa to nij še zadostovalo, temveč županstvo mu meso po zakonu polje s petrolejem in uniči, mast pa mora sevreti, da mu za družega čisto nič ne zaleže, kot v domačo porabo. Kolika je sedaj njegova nesreča, se lehko takoj sprevidi. Dolg si je nakopal, katerega se bode teško kedaj rešil. In to nij samo jeden primer, ampak navesti bi se jih moglo prav mnogo. Naj postanejo na primer kmetu, ki je uže prej precej z dolgom obložen in si kupi štiri prašiče za 100 gld. na upanje, vsi štirje ikrasti in se mu vse uniči: s čim si bode potem toliko prislužil, da plača davke in obresti? Očividno je, da ako tako dalje gre, mora priti večina na kant.

Pa ta moja izjava se bode gotovo mnogim pretirana zdela češ: Saj se vendar na polji kaj pridel, s čemer se izhaja. Pa, kedor pozna tukajšnje razmere in tukajšnja posestva, tega gotovo trdil ne bode, ker posestva pri nas so tako majhna in tako nerodovitna, da tukajšnji kmet v dobrem letu komaj toliko pridel, da se preživi; v slabih letih si mora pa živež kupovati. S čim naj pa davke plačuje?

Dokazano je pa, da meso ikrastih prašičev, ako je kuhan, ne škoduje in mast tudi ne ako se scvre in potem jed ž no zabeli. Tedaj bi se ta zakon brez vsake škode toliko popraviti zamogel, da se meso ikrastih prašičev sicer javno prodajati ne sme, vendar pa doma porabiti zamore. Taka prena-

redba zakona bila bi prekoristna. Na zdravji bi nihče ne bil škodovan, blagostanje bi se pa pospeševalo, kajti nevarnost bi se s tem preprečila, da bi se meso dobro kuhalo, mast pa sevrla in potem bi revež, kateremu se uniči sedaj jedini ikrasti prasič, vendar lehko kaj oddal sosedom, kateri bi, dobro vedoč, da je meso ikrasto, isto prekuhal in tako odvrnili nevarnost. Drugi imajoč po več prasičev a jednega ikrastega, bi ikrastega nazaj vzel in za dom porabil, onega pa, ki je za dom namenjen, prodal itd.

To svoje mnenje priporočam v resen preudrek vsem, ki imajo v tacih rečeh besedo.

Zužemperk 22. novembra. [Izv. dop.] Še pred par meseci bilo je v našem trgu družbeno življenje jako žalostno, ter za človeka, ki je vajan mestnemu življenu skoraj neznoteno. Nobene premembe, nobenega nagiba k duševnemu zabavanju, kratko: duhamorno, jednomeruo ter mrtvo je bilo tukajšnje socijalno življenje.

Petje združi in zvabi ljudi, ki imajo čut in smisel za lepo in vzvišeno, v jeden krog. Tudi pri nas se imamo zahvaliti petju, da so one neznotne razmere prenehale. — Pred nekolikim časom snoval se je tukaj klub, ki je jel jako marljivo gojiti petje. Prvi pevski večer, pri katerem se je tudi nekaj čez 7 gld. nabralo za „narodni dom“, uplival je kako ugodno na tukajšnje občinstvo in posredno na družbeno življenje.

Krog pevskega kluba postajati je začel čedalje veči, smisel za druževnost jela je rasti in kmalo sprožila se je misel snovati društvo, ki bi imelo name, tukajšnje prebivalce družiti in je zabavati duševno.

In res, v teku tega meseca ustanovilo se je „bralno društvo“ z dovoljenjem visoke c. kr. deželne vlade de dato 3. novembra 1882 št. 9474. — Družega decembra pričelo bo to društvo svoje delovanje s slovesnim otvorenjem. Slovesnost vršila se bode s sledenim sporedom: 1. Slovesni nagovor predsednika. 2. A. Hajdrih: Slava Slovencem — zbor. 3. Dr. B. Ipvac: Domovini — zbor s tenor- in bariton-solo. 4. Šaljivi govor. 5. A. Hajdrih: Jadransko morje — zbor. 6. F. Majer: Tičca — čveterospev. 7. Iv. pl. Zajc: Uboj — zbor. 8. A. Härtl: Večerna — zbor. 9. A. Hajdrih: Pri okazu sva molčé slonela — čveterospev. 10. Iv. pl. Zajc: Pjesma hrv. pjev. siveza — zbor. Prosta zabava.

Omeniti moram še, da je naše „bralno društvo“ uže takoj po porodu v zelo ugodnih razmerah. Sedaj uže šteje 50 društvenikov in ima ob jednem v svojej sredi pevski zbor, kateri, kakor denašnji spored kaže, je uže kos najtežjim našim kompozicijam. Upati je tedaj, da bo pevski zbor nam mnogokrat krajšal dolge zimske večere s svojim ubranim petjem.

Ker je pri društvu mesečni donesek precej nizek, — 40 kr. — možno bo tudi priprostejsemu občinstvu biti deležnim koristij, ki jih bralno društvo ponuja vsacemu. Odbor se tudi trudi pri prostejših ljudeh vzbudit zanimanje do društva, da bi jih kolikor mogoče dosti zvabil v društveni krog, ter s tem dobil priložnost vnemati tukajšnje prebivalstvo do čitanja ter ga izobraževati po občevanju in po raznih drugih prilikah. — Tako mislimo svoj smoter doseči in upamo, da se bo z 2. decembrom v našem trgu začela nova epoha, epoha združenja, živahnjšega duševnega gibanja ter splošnega napredka.

Vsaka stvar, če bi bila tudi najboljša, ima svoje nasprotnike. Tudi našemu društvu se uže grozi kljubu temu, da ima društvo najboljše namene in je večina tukajšnjega občinstva vueta zanj. — Naš g. župan, v katerem smo se jako zmotili, žuga neki, da bo proti društvu rekuriral, baje zato, ker se njega nij za ustanovitev dovoljenja prosilo. Smešno! — Naš gospod župan tedaj, ki bi kot predstojnik občine moral biti povsod prvi, kjer se gre za korist in napredek srenjanov, nasprotuje tako koristnemu društvu. Se ve da uzrok nasprotovanja ne tiči v zgoraj omenjenem razlogu, temveč, ker naš župan nima pojma o tacem društvu, kajti sila malo je omikan in pa, ker je slepa igraca onega gospoda na hribu, kateri je uže a priori vsacemu napredku sovražen in bi ljudstvo rad pahnil v temoto in ne-

zavest preteklih stoletij. — V dokaz teh črnih namer navedem naj tukaj le jeden slučaj. G. župan in njegova pritiklina sklenili so neki našo ljudsko šolo, ki se je pred kratkim po trudu nekajih tukajšnjih zasluznih mož razširila iz dvorazrednice v četirirazrednico zopet reducirati na dvorazrednico in tako nastale prazne prostore šolskega poslopja uporabiti za bolnišnico, občinsko pisarno in zapor. Tedaj čujte: bolnišnica, občinski zapor in pa šola v jednem posloplji. O ti blagoslovjeni ukrep našega srenjskega predstojništva! So li to izrodki pametnih glav?

I. P.

— o. **Z Dunaja** 21. novembra. [Izv. dop.] (Širje nemški doktorji so jo odkurili.) Ko ljudi zagledajo, se pa zbojé, poberó kopita in jo uderejo, da se je kar kadilo za njimi... Tako čitali bodo še naših otrok otroci tragikomicno to povest, resnično povest, in glasno smijaje se bodo jo smatrali za kratkočasno pravljico, češ, da pač nij mogoče, da bi se bili širje nemški doktorji zbalj ljudij in stekli pred njimi, kakor culukaferski divjaki! Političnih divjakov, upamo, naših otrok otroci poznavali ne bodo, kakor jih vidimo dan na dan mi na otru političnega avstrijskega življenja.

Resnična povest, ki vršila se je sinoči v prisrčnej tragikomiki na tukajšnjej borzi, je pa ob kratkem povedana od konca do kraja naslednja:

Ustavaški Nemci, doktorji Weitlof, Jaques, Hoffer in Kuranda, kot poslanci notranjega mesta dunajskega, so policiji naznani, da hoté sklicati ljudski shod, po časopisih in ulicah pa so vabili le svoje volilce na shod, da jim dajo odgovor o delovanji svojem v državnem zboru, recte: da zavljat pridejo na sedanjo vlado, na desnico, na federalizem in avstrijske Slovane. Uže to, da so nemški ti doktorji in stari politiki ob jednem napovedovali shod ljudski in shod volilcev, priča jasno, da se jim od samih paragrafov in političnih strastij v glavi meša. Trije izmej omenjenimi doktorji so advokatje, a oni ne vedo, kako je veljavno in zakonito sklicavati javne shode, oni ne poznajo zakona, kateri je skovala uprav njihova stranka, nemška združenja levica. Zu blöde! Ali čujmo, kaj govori resnična povest na dalje!

Znameniti shod bil je napovedan na sinočni večer in sicer — ironija usode se kaže — baš na borzo. Ker uže dolgo nij bil nobeden poslanec prvega volilnega okraja v državi, to je notranjega dunajskoga mesta, sklical nobenega shoda volilcev, in so se pa zato na jeden pot oglasili širje poslanci, nij nič čudnega, da je vse komaj pričakovalo tega večera. Saj pa so bili ti širje ustavoverni poslanci pogumni in galantni dovolj, da so odprli duri na stežaj vsakateremu, kdor le poslušati hoče. In res jih je prišlo na stotine, tako da je dvorana podajala veliko sliko celega pisanega Dunaja. Veliki trgovec in mali obrtnik, profesor in žuljav delavec, državni poslanec in mestni odbornik: vse je bilo obilno zastopano; prišel je bil tudi dr. Kronawetter, a umanjkal se nij niti novorojenček dr. pl. Stourzh; in konečno imel je tudi vitez Schönerer kopo študentov sábo.

Sklicevalci in aranžerji se jamejo tresti in duri mislio zapahniti, ali policija osorno veli, dokler je kaj prostora, sme vsakdo v dvorano, kajti shod je napovedan za vse in uhod nijma se braniti nikomur. Poslušalcev nabralo se je 7000—8000, ura bije sedem in vse povprašuje, zakaj se ne prične. Nobe nega tistih nij, ki bi imeli biti. Konečno se nekaj zgane, vsak vzpne svoj vrat in stopi na prste.... Ali namesto širih pride samo jeden, jedini dr. Hoffer, ki bled kakor smrt izpregovori tresoče se besede: „Častiti zbor! V imenu svojih kolegor prisljen sem naznanjati vam, da smo vabili samo v volilce....“ Uže pri prvih besedah, malo rečeno neresničnih besedah, bruhne taka nejevolja iz občinstva, da je nij v stanu nikdo popisati.

Ko hrup malo potihne, reče dr. Hoffer na dalje tiko in v velikej zadregi: „... Ker pa se je dalo le-temu shodu znamenje ljudskega shoda, kakor nekaj mi nijmo hoteli sklicati, zato moram v imenu svojih kolegov izjaviti, da današnjega shoda z naše strani ne bode...“

S tem prikipi stvar do vrhuncu, vse zavrnice človeškega krohotanja in začudenja se odpro, vse premaga glasan smeh in vpije in kriči: Sramota! To so lepi poslanci; proč z njimi, proč z ustavoverno stranko! Pereat! Pereat! In tako dalje! Razžaljeno in vzbunjeno občinstvo znosilo se je s strašno a pravično sodbo nad ljudmi, ki pokazali so tako malo spoštovanja do svojih sodržavljanov, pokazali politično svojo netaknost po načinu, ki njima svoje primere v parlamentarnem življenju! Kako da se je zvrševala obsooba ta v dvorani in zunaj nje še pozno v noč, to opisati se upira slabo pero.

To, kar se je pripetilo sinoči na Dunaji in je prišlo iz naročja „slavne“ ustavoverne nemške stranke, to je zares nekaj novega, to bi bilo le mogoče v Ameriki, a nikakor ne na bregovih Donave. Izra sinočnjega večera mislimo drugače, in ustavaški Nemci imajo za veke zapisano „ad majorem Germanorum gloriam“ slavo to, da so tudi takim političnim nesramnostim utrli pot v analu avstrijskega parlamentarizma. Ali hvalimo usodo, da pridejo tudi dnevi plačila. Klicali so v boj, ali ko vidijo druge vojake pred sabo, predno še poči prva puška, predno še kdo zacepta, uže jim upade pogum in uže tekó in bežé — z večno sramoto pokriti. Ali nas le-to ne spomina živo na one leteče ponočne stvari, ki se poskrijejo v temne svoje dupline, kakor hitro zasine solnca prvi žar, oznanjajoč dan svitál?

Domače stvari.

— (Presvitli cesar) daroval je za pravo farne cerkve v Prežganji na Kranjskem 300 gl. in za zidanje šole na Bizeljskem na spodnjem Štajerskem 300 gld.

— (Obletnico po pokojnem dr. Janezu Bleiweisu vitezu Trstenškem) prirede dne 29. t. m. ob 10. uri dopoludne v stolnej cerkvi v Ljubljani: Mestni zastopniki, Slovenska Matica, Kmetijska družba in Čitalnica. Maševal bode novo imenovani kanonik Monsignore Luka Jeran. K tej obletnici vabijo se vsi čestilci umrlega.

— (Žurnalistična kukavica), ki je brez svojega gnezda, nesla je svoje „zaprtke“ in „klopotce“ na Dunaj in v Prago, pod taknivši je časniki „Tribüne“ in „Politik“. Ker kukavica razen navadnega „ku-ku“ ne zna nobene druge pesni, je popolnem načinno, da je glavni tenor obeh dopisov naperjen proti „narodnemu domu“ in so se na novo tiskale tirade, katere smo nedavno nekje uže čitali. No, nesreča ta dva dopisa nijsta prouzročila nikake, dasi sta bila prav pošteno dolga, ker je bila to njihina glavna in jedina lastnost. Mi si usojamo opozarjati uredništvo „Tribüne“, kakor tudi „Politike“, da si s tacimi dopisi pri nas ne bosta pridobila simpatij. V tej zadevi bi bila sicer to naša zadnja beseda, a ker so jednak čudni nazori našli pot tudi v predale dveh slovenskih listov, izjavili bodemo na drugem mestu svoje mnenje in primerno zavrnili te popolnem krite nazore.

— (Ljubljanskemu „Sokolu“) poklonilo je te dni bratsko društvo „Sokol“ v Pragi dve prekrasni fotografiji v velikem formatu, jedna predstavlja skupni odbor, druga predelovadce, s priloženim jako simpatičnim pismom*), zahvaljevaje se v njem za udeležbo po deputaciji pri slavnosti 20 letnice praznega „Sokola“, katera slavila se je dné 18. junija t. l. v Pragi. — Ti dve sliki, kakor tudi sliki deputacije zagrebškega in ljubljanskega „Sokola“ razstavljene bodo od sobote naprej v trgovini gospoda Peregrin Kajzela na Starem trgu slav. p. n. občinstvu za nekaj časa na ogled. — Slika skupnega odbora praznega „Sokola“ svedoči nam najbolje, kako zanimanje za velevažno društvo „Sokol“ da je v Pragi, kajti na sliki imamo čast videti odlične možake, častite starčke, kakor tudi prve kapacite bratskega nam českega naroda. — To naj bi se pri nas v Ljubljani v vugled jemati izvolilo.

— (Inženir južne železnice kot nemški agitator.) G. inženir Unterberger, stacioniran na „Zidanem Mostu“ je bud sovražnik vsega,

* Priobčimo ga prestavljenega v slovenski jezik v jednej prihodnjih številk našega lista.

kar se slovenskega tiče, zategadelj je tudi čudno podpiral osnovanje nemške šole v Sevnici. Čuje se sedaj še, da je svojim podložnim čuvajem na progi pri Sevnici ukazal, da morajo otroke pošiljati v novo nemško šolo. — Mi opozorujemo tega gospoda na to, naj se ne utika v stvari, katere ga čisto nič ne brigajo, ter naj le gleda na to, da bo „njegova proga“ zmirom v redu, drugače bi morali mi želeti, da naj en mej svoje brate „Tirolice“ odide, kjer se zna potem za nemški „Schulverein“ potegovati, kakor mu bo ljubo; dokler je pa mej Slovenci, naj bode miren uradnik južne železnice, katera tudi gotovo takega hujskanja ne želi! —

(Hiralnica pri sv. Jože fu) je dnevno takso za oskrbovanje hirajočih osob od 40-na 50 kr. povišala, ter zahteva od občin, ki imajo itak uže preveč stroškov za svoje revne, po 180 gld. na leto za vsacega revnega, katerega so občine prisiljene oddati v hiralnico. Hiralnica je zdana po milodarh iz vse dežele, a kakor se kaže, delajo usmiljene (?) sestre, katerim je prednica znana Nemka od Rene, le na spekulacijo in dobiček.

(C. kr. državno vojno ministerstvo) namerava nekoliko stvarij za leto 1883. preskrbeti tako, da vabi izdelovalce, naj napravijo ponudbe (oferte), o katerih bo 30. novembra t. l. obravnavata. Mej onimi stvarmi so tudi: koci za konje, lopate, sekire, krampi, žage, pile, žreblji kovani in dratevi. Natančna pojasnila o tem daje trgovinska in obrtna zbornica v Ljubljani.

(Blaznica na Studencu) pod Ljubljano je prepoplrena, da ne morejo več vzprejemati novih blaznih.

(V Slovensko Bistrico) preseli se kot odvetnik dr. Reddi iz Gradca.

(Narodna Čitalnica v Celji) otvorila, kakor smo uže omenili, prihodnjo soboto 25. t. m. svoje nove društvene prostore v Stravsovih hišah s slovesno veselico. Program: I. Nagovor predsednika. II. Nastop pevcev. III. Koncert vojaške godbe domačega pešpolka št. 47 iz Maribora. IV. Ples. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Ustop je dovoljen neudom le proti izročenju vabilnega lista. Po vseh pripravah sodeč, bode ta veselica imela izvrsten vspeh in se je nadejati mnogobrojne udeležitve. Število društvenikov se je letos podvojilo, sploh pa je

nastalo v tem društvu jako živahnno življenje. V odboru so gg. dr. Sernek, dvorni svetnik Vasić, dr. Filipič, profesor Kosi, mestni kaplan Žičkar, duhovni svetnik Kruščič, inženir Vošnjak, prof. Žolgar.

(Iz Ajdovščine) se nam poroča iz prav zanesljivega vira glede zadnjega dopisa „Izpod Čavna“, v sobotnej številki našega lista, da so se volitve v občinski zastop lokavški resnično nepostavno vrstile in da so se tamkajšnji mežaki zoper take prisiljene volitve pritožili pri c. kr. okraj. glavarstvu v Gorici. Dopisnik sklepa svoje poročilo z originalnimi besedami: živila volilna svoboda v kremljih bogatih, a krivih liberalcev!

(Dne 2. decembra) se bode v c. kr. pomorski bolnici v Dignanu obravnavalo o pismenih, zapečatenih ponudbah zaradi zalaganja omenjene bolnice l. 1883. in 1884. z vinom, pivom, kisom, žganjem, rižem, moko, maslom, zeljem, krompirjem, lečo, mesom, perutnino itd. Natančne razjasnila daje trgovinska in obrtna zbornica v Ljubljani.

(Razpisana je služba) drugača učitelja na trirazrednej ljudskej šoli v Velikih Laščah z letno plačo 500 gld., počenši od drugačega semestra. Prošnje do zadnjega decembra t. l.

Telegram „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 22. novembra. „Wiener Zeitung“ naznana: S cesarjevim ročnim pismom na grofa Taaffe-ja sklicuje se državni zbor v 5. dan decembra.

Razne vesti.

(Tiskovna pomota.) V nekem predarlškem časniku bilo je citati pred par dnevi: „Die neu geborene Infanterie von Spanien wird heute (Samstag) in Madrid getauft. Se. Heiligkeit der Pabst ist Pathe.“

(Še nad Abrahamovo Saro.) Iz Traiskirchena pri Badenu poroča se v dunajsk list: Žena ubozega kajžarja, Anna Täubler, tri in sedemdeset let stara, porodila je pred nekoliko dnevi dvojčka, — dva dečka, katera sta popolnem zdrava. Oča Johann Täubler je uže 86 let star. Najstariš sin je 46, najstariša uže omožena hči 38 let stara. Vsega vkupe imata ta dva stara zakonska uže 18 otrok. Dunajski list dostavlja, da ima to vest iz najbolj zanesljivega vira.

Odvetniški kandidat, dr. juris

s sodniško in jednoletno odvetniško prakso želi mesto koncipienta v večji odvetniški pisarni s 1. Januvarjem. Dopisi upravnosti tega lista pod črkami D. R. (741—1)

Hiša

pri Mostarji na Brezoveci, posebno znana gostilna, blizu farne cerkve in pri velikej cesti, z zemljiščem in kmetijskim poslopjem, se dà v najem.

Natančno se izve pri lastniku

(734—2)

Janezu Ovemu.

Tujci:

22. novembra.

Pri Slounu: Müller z Dunaja. — Česnik iz Novega Mesta. — Hirschsohn iz Gradca. — Majdič iz Maribora. — Dlorsky iz Sarajeva.

Pri Maliči: Felber z Dunaja. — Schrems iz Maribora. — Kunz z Dunaja. — Grof Muronovsky iz Krakovega.

Pri avstrijskem cesarju: Pogačnik iz Trsta.

Na najboljšem glasu

izmed vseh tovarniških izdelkov so

šivalni stroji vseh sistemov

M. Bollmann-a,

na Dunaji, I., Rothenthurmstrasse Nr. 33.

51 odlikovanj.

Najstarejša firma te vrste.

Ustanovlj. 1861.

Singer-jevi, Greifer-jevi, Howe-jevi stroji, stroji na valjček in vsake vrste ročni stroji

po prvotnih fabriških cenah s 5letno garancijo tudi za

plačila v obrokih.

(708—3)

NB. Pazi naj se točno na firmo, cenilnik gratis in franko.

Uže rabljeni stroji se zamenjajo ali pa popravijo.

Darila za „Národní Dom“.

Prenesek	7910	gld. 28 kr.
V zadnjem seji akad. društva „Slovenija“ nabranih	13	"
G. Ivan Skuhala, profesor bogoslovja in vodja dijaškega semenišča	8	"
V županiji Naklo v Istri so darovali:		
G. Fran Dujec	1	gld. — kr.
G. Jakob Dujec	3	" — "
G. Janez Dujec	1	" — "
G. Anton Maslič	—	50 "
G. Matija Maslič	—	50 "
G. Anton Pakiž	2	" — "
G. Lovro Rakovec	5	" — "
G. Jakob Skok	—	50 "
G. Miha Sobar	2	" 50 "
G. Jan Žnidaršič	—	50 "
Vkupe	16	" 50 "

Cisti dohodek keglačanja za dobitke v korist narodnemu domu pri „Zvezdi“ prirejenega, naložen v hranilnici na knjižico št. 125.229 v znesku	632	" — "
G. Lavrenčič Fr. v Gradcu	5	" — "
G. Klemenc Mih., tajnik občine Hrenovške	1	" 90 "

Vkupe 8586 gld. 68 kr.

Dunajska borza

dne 23. novembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	76	gld. 05 kr.
Srebrna renta	76	" 75 "
Zlata renta	94	" 20 "
5% marčna renta	91	" — "
Akcije narodne banke	880	" — "
Kreditne akcije	288	" 50 "
London	119	" 10 "
Srebro	—	" — "
Napol.	9	" 47 "
C. kr. cekini	5	" 67 "
Nemške marke	58	" 40 "
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld. 118 "
Državne srečke iz l. 1864	100	" 171 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	93	" 90 "
Ogrska zlata renta 6%	118	" 45 "
" papirna renta 5%	84	" 75 "
5% štajerske zemljišč. obvez. oblig.	104	" — "
Dunava reg. srečke 5%	100	gld. 115 "
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	118	" 75 "
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	97	" 80 "
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	" 75 "
Kreditne srečke	100	gld. 173 "
Rudolfove srečke	10	" 18 "
Akcije anglo-avstr. banke	120	" 25 "
Trammway-društ. velj. 170 gld. a. v.	218	" 50 "

Nova hiša

pritlična, ležeca ob tržaški cesti na Glinceh pri Viču št. 14, četrte ure od Ljubljane, brez vsega dolga in tikoma nje ležeci vrt in njiva (blizu 1300 □ sežnjev), prodaje se za gotove denarje. Kdor jo želi kupiti, naj se v osmih dneh oglasi pri posestniku

Ferdinandu Cepuder.

(740—1)

„THE GRESHAM“, zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Filijala za Avstrijo:

Dunaj, Giselastrasse št. 1, Pešta, Franz-Josefsplatz 5,

v hiši društva.

frank. 74,122,865— 14,886,494,80

Društvena aktiva Letni dohodki na premijah in obrestih dn. 30. junija 1881 " 117,000,000— Izplačitve zavarovalnin in rent in zakupnin itd. za obstanka društva (1848) več kot " 59,712,065— V slednjej dvanajstmesecnej poslovalnej periодi vložilo se je pri društву za " 1,063,400,000— ponudb, vsled česar znaša skupni znesek v slednjih 28 letih na vloženih ponudbah več kot " Prospekti in druga razjasnila daje Glavna agentura v Ljubljani, na Tržaški cesti št. 3, II. nadstropje pri Val. Zeschkotu.

(118—10)

Elektropatično blago.

V raznih državah patentirano in postavno varovano.

Po principu Volta-jevega sklada in uvaževajo therapeutične učinke na živce izdelujem uložne podplate, hrbtneske plošče itd., katere so se po mnogih skusu obnesle prav veselno pri mrzlih nogah, reumatičnih, protinskih bolestih, pričenjajočih se boleznih v hrbtnem mozgu in drugih živcih.

Elektropatični uložni podplati, dejani mej nogovico in čevelj. Pri naročilu naj se pove natanko mera nogi. 10 mark za par.

Elektropatične čeljustne plošče 6 " " " jedno.

" hrbtneske (polozene ob sam život) 12 " " " jedno.

" želodčne pasice, " " " " 12 " " " jedan.

Elektropatični životni pasovi " " " " 20 " " " jedan.

Avgust Wienand v Pforchaj